JAK UČITELÉ A STUDENTI UČITELSTVÍ MONITORUJÍ PRÁCI VE DVOJICÍCH V HODINÁCH ANGLIČTINY? POHLED EYE-TRACKINGU

HOW DO TEACHERS AND STUDENT TEACHERS MONITOR PAIRWORK IN ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE LESSONS? INSIGHTS FROM AN EYE-TRACKING STUDY

Minaříková Eva, Šmideková Zuzana, Janík Miroslav

Klíčová slova: Profesní vidění, eye-tracking, učitelé anglického jazyka, práce ve dvojicích
Key words: Professional vision, eye-tracking, teachers of English as a foreign language, pairwork

Studie si klade za cíl prozkoumat profesní vidění učitelů anglického jazyka pomocí metody eye-trackingu, a to konkrétně během práce ve dvojicích/skupinách. Práce učitele se třídou je náročná na pozornost – výukové situace jsou charakterizovány svou simultánností, multidimenzionálností, nepředvídatelností a aktuálností (nelze je zastavit a ze situace vystoupit; srov. Doyle, 1977). Učitelé musí věnovat pozornost mnoha aspektům výuky najednou (žáci, činnost učitele, učebnice, prostředí atd.). To, co vnímají a co vidí, informuje jejich rozhodovací procesy a přímo ovlivňuje jejich činnost. Proto je nutné pochopit, jak učitelé (především zkušení učitelé) monitorují situace ve třídě, jak získávají informace o tom, co se ve třídě děje, a jak získané informace interpretují. Tyto procesy, často označované jako profesní vidění (např. Sherin, 2007), jsou dlouhodobě zkoumány u učitelů různých předmětů, převážně však učitelů matematiky a přírodních věd (Sherin, 2007). V poslední době je za tímto účelem využívána metoda eye-trackingu – sledování očních pohybů (a tedy zaměření vizuální pozornosti; srov. např. van den Bogert et al., 2014). Byly provedeny rozhovory se studenty učitelství AJ (n = 10) a zkušenými učiteli AJ s praxí nad 5 let (n = 10) nad videozáznamy z výuky AJ. V průběhu sledování byly zaznamenávány oční pohyby respondentů. Data byla sbírána pomocí zařízení SMI RED250MOBILE a analyzována v softwaru BeGaze. Videosekvence byla rozdělena do tzv. oblastí zájmu (areas of interest). Poté bylo zjišťováno, jak často a jak dlouho věnovali respondenti jednotlivým oblastem pozornost. Získané údaje jsou dále zpracovány běžnými statistickými metodami (porovnání dvou skupin – studenti učitelství a zkušení učitelé).

V tomto příspěvku budou diskutovány pouze výsledky vztahující se k videosekvencím, které ukazovaly práci žáků ve dvojicích nebo skupinách

(dvě videosekvence). Získaná data jsou v současné době analyzována. Výsledky nám pomohou pochopit principy věnování pozornosti ve výuce při práci ve dvojicích/skupinách. Předchozí výzkumy ukazují na „bílá místa" – oblasti, kterým začínající učitelé věnují méně pozornosti, ale které nesou důležité informace pro monitorování situace (např. Wolff et al., 2016). Naše výsledky mohou tento fenomén specifikovat pro učitele AJ a práci ve dvojicích/skupinách.

Abstract: The study aims to investigate how English as a foreign language teachers trainees monitor pairwork. It is part of a broader study on EFL teachers' professional vision. 10 teacher trainees and 10 experienced teachers watched video sequences from EFL lessons. Their eye movements were monitored using SMI RED250MOBILE. The gathered data were analysed using BeGaze software. We looked at the number and duration of fixation in selected areas of interest and compared the data for teacher trainees and experienced teachers. The results will be available at the time of presentation. They will shed light on how teachers cope with the increased demands when it comes to monitoring pairwork in EFL lessons.

Literatura/References:

Barron, & S. J. Derry (Eds.), *Video research in the learning sciences* (s. 383–396). London: Lawrence Erlbaum Associates Publishers. van den Bogert, N., van Bruggen, J.

Doyle, W. (1977). *Learning the classroom environment: An ecological analysis of induction into teaching.* Paper presented at the Annual meeting of American Educational Research Association, New York. Available from http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED135782.pdf.

Kostons, D., & Jochems, W. (2014). *First steps into understanding teachers' visual perception of classroom events.* Teaching and Teacher Education, 37, 208–216.

Sherin, M. G. (2007). *The development of teachers' professional vision in video clubs.* In R. Goldman, R. Pea, B.

Wolff, C. E., Jarodzka, H., van den Bogert, N., & Boshuizen, H. P. (2016). *Teacher vision: expert and novice teachers' perception of problematic classroom management scenes.* Instructional Science, 44(3), 243–265.